

Ei, Venemaa ja Valgevene kodanike hääleõiguse äravõtmisele!

Ei, Venemaa ja Valgevene kodanike hääleõiguse äravõtmisele!

Uue valitsuse koalitsioonilepingus olev punkt - "Venemaa ja Valgevene kodanike hääleõiguse kohalikel valimistel peatamine" - on vastuolus põhiseadusega ja süvendab niigi juba lõhustunud ühiskonna segregatsiooni. Põhiseaduse paragrahv 156 ütleb: "Kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel on seaduses ettenähtud tingimustel hääleõiguslikud selle omavalitsuse maa-alal püsivalt elavad isikud, kes on vähemalt kaheksateist (praegu juba 16) aastat vanad". Tänapäevane koalitsioon soovib minna üle sellest paragrahvist, kasutades mõistet - "peatamine agressiooni lõppemiseni". Minu hinnangul, ei ole mitte kellelgi, isegi koalitsioonil, õigust tõlgendada põhiseadust oma tahte järgi. Põhiseadus on loodud aastateks ning ei ole mõeldud selleks, et selle sisu väänata ja muuta. Praegu on põhjenduseks Venemaa agressioon Ukrainas, homme võib tulla midagi muud ja põhiseaduse omavoliline tõlgendamine poliitikute ja mõjupersonide poolt muutubki Eestis tavapäraseks.

Näen selles soovis ilmselget inimeste õiguste ja demokraatia piiramist Eestis. Eesti elanikel, kellel ei ole kodakondsust, aga elavad pikka aega alaliselt Eesti riigis, maksavad siin makse, omasid võimalust mõjutada kohaliku elu korraldamist ja nende oma maksumaksja raha kulutamist omavalitsuses, nüüd tahetakse neilt võtta see võimalus. Juhul, kui see idee saab teoks, tekib Ida-Virumaa linnades olukord, kus võim on valitud vähem kui poolte omavalitsuses elavate elanike poolt. See omakorda seab kahtluse alla sellise võimu legitiimsuse, eriti kui võtta arvesse see fakt, et valimisaktiivsus on Ida-Virumaal olnud alati madal.

Valijate arvu vähenemisel suureneb iga hääle mõju ning valimisi on kordades lihtsam mõjutada ebaseaduslike vahendite abil, mis võib omakorda endaga kaasa tuua julgeoleku ohu.

Kindlasti soovitan inimestel õppida selgeks riigikeel ning taotleda kodakondsust, aga me kõik saame aru, et võõrkeele õppimine, eriti vanemas eas, ei ole lihtne asi. Eriti veel elades Ida-Virumaal või isegi mõningates Tallinna linnaosades, kus põhiline suhtluskeel inimeste vahel on vene keel.

Inimestel peaks olema võimalus kaasa rääkida kohaliku omavalitsuse elu korraldamises, see tagaks tugevama demokraatia ja stabiilsuse. Arvan, et inimestele peavad jääma põhiõigused, mis on põhiseadusega tagatud.

Seda ettepanekud on avalikult kritiseerinud juba ka mitu kogunud juristi ja vandeadvokaati, mis ainult tõestab tekstis toodud tõenäoliste vastuolusi põhiseadusega.

Samuti ei ole konkreetseid tõendeid ega analüüse õiguskaitseorganite poolt selle kohta, kuidas mittekodanikud, kes hääletavad kohalikel valimistel võivad olla ohuks Eesti julgeolekule või põhiseaduslikule korrale. Tahan tuletada meelde ka seda, et mittekodanikud said 31 aastat tagasi hääleõiguse kohalikel valimistel just sellepärast, et kohalik võim tegeleb põhiliselt kommunaalsete küsimustega: teede remont, tänavate hooldus, puude ja lillepeenrate hooldus jne. Ning valides inimesi kes hakkavad nende teemadega tegelema Venemaa ja Valgevene kodanikud, isegi kui väga tahaksid, ei suudaks kuidagi ohustada Eesti julgeolekut või põhiseadusliku korda. Globaalsemaid küsimusi nagu nt Nõukogude monumentide teiseldamine või õppekeel koolides on riik võtnud enda kontrolli alla ja kohalikel omavalitsustel ei ole nendes küsimutes mingit otsustavat sõna.

Küsimusi tekitab ka "agressiooni lõppemise" mõiste. See on väga lai mõiste, mida on väga raske objektiivselt hinnata ning on väga suur oht, et hääleõigus kaob igaveseks.

Lõpetuseks tahaks öelda, et igal seaduseelnõul peab olema mingi konkreetne mõte. See idee aga ei lahenda ühtegi probleemi, vaid tekitab juurde mitmeid probleeme: inimeste õiguste piiramine, ühiskonna lõhestumine ja riigis korraldatavate valimiste legitiimsus.

Kas meil on tõesti vaja sellist seaduse muudatust?

Nõuame hääleõiguse äravõtmise ideele seadusbaasi otsimise lõpetamist ning palume tegeleda Ida-Virumaa ja teiste Eesti regioonide jaoks olulisemate teemadega!